

DIVAGACIONES LOGIQUES

Del nostre chiviat especial

patates i verdures pels camps

patates i verdures pels camps
per donar pa a la família. Lle-
vat dels seus atacs teòrics al
capitalisme i al "feixisme inter-
nacional", era un home de

patates i verdura pels camps per donar pa a la família, llevat dels seus atacs ideològics al capitalisme i al "feixisme" internacional, era un home intel·ligent. I la seua col·laboradors eren iguals que ell. El ministeri comunista saxó era un ministeri que no feia res més que deliberar. Deliberava coses absurdes. La seva festa negra era Stinnes. Les coses que s'h'an-
dant a Weimar, i Drexler, contra Stinnes! Les vegades que els comunistes d'aquestes terres han condemnat a mort el gran magnat del Rinf. Les vegades que han acordat que el món sense Stinnes seria quasi un altre món! Passaven el temps així, i cadascú per illa on l'en-

I potser tota aquesta gran armadura de les centúries propietàries no era altra cosa que un castell de cartes muntat sobre la sorra. Si les centúries no dominaven més que delibèracions i el Govern no donava a les centúries altra cosa que la seva capacitat deliberant. Així que tot plegat devia ésser una cosa de quatre amics. Potser és així que li ha faltat el comunitarisme per trompar-se i afirmar-se. Se ha estat un obstacle fort. Es veu que les coses s'han de guanyar a pols i que no hi ha altrament. Berlín deixava fer, donava tota la llibertat imaginable. Això, naturalment, eixamplava el moviment, li donava un aire difús i diluït. Per comptes d'aferrar-lo i enfortir-lo, li donava la raó que volia. I a l'últim, quan tothom ha estat tant comunista, quan sobre cada cas hi ha hagut una falç i un martell sobre el drap roig dels soviets, quan les centúries han estat un veritable exèrcit, amb quatre soldats i uns camions una ordre de dissolució n'hi ha hagut prou i de sobres.

Es una experiència gens des-
prenable la del comunisme su-
aquestes terres. En general, es
pot dir que la tàctica demo-
cràtica no serveix pel cop des-
força. Amb la tàctica democrà-
tica s'arriba tot el més a la
gran paradoxa, al burocratisme
i al funcionalisme revolucionari.
Però l'altra tàctica és la bona.
Es la tàctica que feu celebrer
a Lenin abans del cop revolu-
cionari rus, i és la que ha pre-
sidiat la seva política d'ença que
és al cap del Govern soviètic.
Es la tàctica del cop fet per la
minoria, considerada com
"sustentada conscient" — diu

el mateix Lenin—d'un estat d'afectis simpatitzant i d'infensius. Aquesta tàctica de Lenin, que no és altra cosa que la tàctica dels conservadors aplicada a cop de força, és el que distingeix avui els revolucionaris russos dels occidentals i dels mateixos comunistes alemanys. Ara ja es va veïet a què condueixen aquestes tàctiques. La dels russos, a la revolució; la dels occidentals, al parlamentarisme; al socialisme alimentatiu i al marasma dialectal. La dels alemanys no ha conduït ni a això. Després d'una temporada de deliberacions i de llibertat — llibertat perquè diu Lenin, com Maura, o com un jesuïta — s'han trobat amb la suspensió pura i simple. El primer obstacle els ha mort.

I no es pas difícil que per arse se n'alexiqui. A Weimar s'h'ia tornat a l'anar a veure els castells de Goethe, que és una casa que fa pensar en les menys en el finalment i en la senyorialitat. Que s'atribuïx, a l'austral del "Segon Faust", el qual va morir en una cambra desapareixent miserables i fosca, i a Dresden s'h'hi anirà a veure el Museu. Descomar-me ja en parlar-me un altre dia.

I el perill és ara que aquestes masses que la dissolució i el Partit Comunista ha deixat cecs i sants i flotants vaguïn, empenyats pel vent, cap a la dreta, cap al feixisme. Hi ha el perill que en un moment es repeteixi el cas d'Itàlia, que els comunistes d'aquí deslustrats i amargats siguin, amb més ferocitat, els més violents reaccionaris de demà. Un dels nostres més forts de la massa es sentí-se governador i sortí, amb un puny de ferro. Aquest gust, si no el dona l'exercici, es cerca a la dreta. Es tornen a la "Dreita", a Saxònia, els primers símptomes d'aquest fenomen natural que sembla curiós perquè entès habitualment a fractar la realitat.

Acabarem aquest article sobre l'estat de la perifèria alemanya, dient que liquidada del fet, com a estat, l'Alemanya roja, s'aturada, més que res per la por de les represàlies que els aliats poden prendre, la reacció bavaresa, queda com a primer, com a gravíssim problema d'aquest país, el del separatisme del Rin. Ja diguérem que davant del moviment separatista hi ha un món de possibilitats. Avui repel·lim que si Alemanya conserva el Rin, serà ben bé perquè França voldrà.

Josep Pla

ELS VASOS COMUNICANTS

El senyor Ortega i Gasset, en el seu article—un bell article—, ha vingut, fet i fet, a repetir-nos que és possible t'el Govern que mereix. Un grup auaç pot, en un moment determinat—afegeix el senyor Ortega i Gasset—, constituir un Govern superior o inferior als mèrits del poble. Però aquesta desproporció mai és duradora: sempre és efímera. L'equació entre la valua del Govern i la valua dels governants es torna a restablir-se.

El senyor Ortega Gasset invita el Directori a convertir-se en un Govern d'élite i a contrariar bravamment els vicis de la multitud. La invitació és semblant molt escripta.

Charles Soldevilla

LA CRISI DEL SINDICALISMO

"Hoy hemos de contemplar en nuestra organización sindical navegando con rumbos indecisos, absorbida por ese oticismo falto de toda idealidad."

Tanto es así, que si los hombres
ideas verdaderamente revolucionarias
se reintegran en las filas de los
jadores, nuestra C. N. del T. puede
ser inamoviblemente por momentos

Creix, inútil de publicar la meua admiració per l'obra de Salomón Reinach, una de les glòries més indiscutibles de la moderna ciència francesa. No m'occuria pas de fer la presentació, com qui descriu la Mediterrània, d'aquem home sempre actiu, que en els seus treballs de filologia, de mitologia i d'història de l'art demostra — cas extraordinari — tant de minuciosa erudició com d'amplitud d'idees.

Ara més que llavors poden observar, malgrat l'enganyado miratge al progrés material, una crisi de la ciència, o més ben dit, una crisi de l'engany.

Una cosa és, però, l'espectativa davant aquest fluctuant periploic o catastròfic de les dues orientacions, una alira la preferència que hom els acordi. Per això, en rellegir-les, m'han sobtat algunes frases del mestre Reinach, a les quals voldria posar un lleu comentari, prou text d'un article.

... i aquests a qui això els
pugna, cal que s'anisti a la los-
da del dogmatisme. Qui no vulga
eis més de la llibertat, cal que
refugiar-se en l'autoritat...
viceversa. Reinach amonici-
nes, voldria la plena llibertat
per l'espèculació, conduint a la
fora i mantenint un dogma cien-
tífic. Per això lamenta que els
crítics frans parlants es llur-
a una obra de mística destru-
ció, i es demana, quan les il-
les intestines hauran produ-
llur efecte, què restarà sinó
tradicció, la vella resposta a
científica als problemes?

veritat és acceptada per tothom, com l'heliocentrisme del nostre sistema planetari; mentre encara hi hagi arguments en contra (teoria de la relativitat, per exemple), seria una posició anticientífica de voler-los callar. Combatre el dogma creacionista amb l'argument del "magister dixit", perquè Aristòtil afirmava l'eternitat de la matèria, no seria combatre el dogma amb la ciència, sinó oposar un dogma a un altre dogma. Co que diferencia el dogma de la ciència no és pas el contingut, que pot ésser idèntic, sinó que l'un l'autoritat l'imposa i l'altra l'espectació la forma.

Per tal com, arreu hi ha avantatges i inconvenients, cal triar — si tots els avantatges s'ossin d'una banda i tots els inconvenients d'una altra, mai no caldria — però, en triar una solució, fem-nos càrrec de l'acceptem amb els seus inconvenients i amb els seus avantatges. Podem preferir les colles de franc-tiradors als exèrcits regulars: si les preferim, però, no tongueu pas la il·lògica pretensió de donar-los la fèrria disciplina de les divisions de Bonaparte, ni la marxa acalaporada de la Lliga macedònica. Això seria voler no voler ensems la mateixa cosa.

No este d'acors amb l'al·lèrgia sovint repel·lit, que per a l'home de ciència el primer és la veritat. No, el primer és la lògica. Hi ha molts camins d'arribar a la veritat o que la veritat vingui a nosaltres, però el d'arribar-hi científicament és el de controlar científicament allò que d'altra manera ens arribi, és un de tot sot: la lògica. Per això el més essencial d'un sil·logisme o d'altra argumentació, és aquell element, allò intangible, que li fa d'ànima la conseqüència. No pas la veritat de la conclusió, que sense ella ens seria absolutament incontrolable i amb ella és cosa fatal.

Deixeble de Plató, com testimoni del seu franc pensar, escrivia Aristòtil, en dissertar-ne "amic Plató, però més amig la veritat". Paraules sovint repetides, fins per aquells que renegaven de llur esperit. "Amiga la veritat, però més niga la lògica".

L. Nicolau s'Ohw

...e la industria l...

monstrante de la Ruhr i tes tro-
pes d'occupaci6. Se n'ha signi-
ficantament reduït el nombre, i
s'ha reduït també la necessitat
d'ocupaci6. El Govern de la Ruhr
per tant, pot reprendre les activi-
tats econòmiques i industrials
i el treball normal.

CARNET DE LES LLETRES

En molts casos antics, de l'idea d' "ésser sufficient" es desprendrà de "arribar", "atényer." (esp. *abastar*) "Món saber a mtes no rha *abastat*" "Nostre enteniment no *abasta* a entendre", "Paraula ni escriptura no poden a tant *bastar* com enteniment". En tots aquests exemples podriem dir *bastar* (ço és, "ésser sufficient", espa. *bastar*), l, com en català antic, de l'idea de "bastar" es desprendria l' d' "arribar".

Irò hi ha casos antics, en què lloc de "bastar" (ésser suficient) després de "per" s'usa el verb "arribar", o més exactament que jo en els casos donats de substituir el verb o verbs en quèls jo per ésser su-
ficient. Ex.: "4. vostre parer, quant jo poden ésser de pe o de cavall jo pens que los de peu no baten quaranta cilia milia", "Ja en això com hom pot en pus alt be t'enyer bastar ab la mà que ab lo peu", "Q-
uèra si tan alta que chut tro s'en-
la cunja de la argella".

Una qüestió es posa una: en aque-
llar sentit, quin dels dos verbs
preferiria? Nosaltres creiem que
el portem al del qual (abs.) té
lloc en l'expressió *casar a l'obedi-*
ència i, analògues, i don per-
tanyent a l'obediència transi-
ent "haver, allargant en m-
ent-se d'un instrument, una cosa q-
ue en un loc alt o distant" (Exem-
ple: *Abstar la fruita d'un arbre*).

EL PARE NOSTRE
(Vol. II i IV)

Els pecats i llur perdó, i el problema del bé i el mal, són els dos grans temes que el P. Miquel d'Esplugues descabellava en els volums III i IV de "El Pare Nostre". El desenrotllament de les essències contingudes en l'oració cabdal del cristianisme, arriba en aquesta dos volums al seu punt culminant. La noció del pecat i de la penitència, el concepte del bé i del mal, són temes apassionants de filosofia. El P. Miquel d'Esplugues e'n exposa amb una folgada claredat, en un estil des cixit i segur, amarat de profunda saviesa. Aquestes "Glosses apològiques" a l'entorn del Pare Nostre són de les més pures i bres de pensament que hom hagi escrit en català.

No caldrà sinó reprochar el sumari dels dos darrers volums de l'Obra de P. Miquel d'Espulgues perquè el lector pogués derivar-ne la transcendència. Respecte de filosofia d'història, religiosa, aparentment a marge del pla pre-fíxat del llibre, broll en amb magnífica abundor.

Havem dit "aparentment al marge". Serveixi'ns aquesta frase per suggerir-nos la més preada qualitat de les gloses del P. Miquel d'Espulgues: mai, ni un moment, nodrir com són, no s'aparten al "essencial" sinó aliat del llibre, El P. Miquel d'Espulgues ha volgut, sens dubte, auxiliar per la seva variada elecció i la seva prosa rica i madura, vertir a la llum del comentari tot el potencial contingut del Text Nostre. Ha estat una tasca bella ment reeixida. No amaguem la nostra humil admiració.

P. Pappas

Ship-boy

